

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра адміністративного менеджменту та ЗЕД

Декан факультету аграрного менеджменту
Віталій ОСТАПЧУК

ЗАТВЕРДЖУЮ»

_____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД

Протокол № 17 від 17.05.2023 р.

Завідувач кафедри

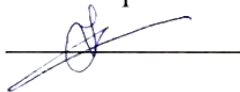
Віталій ЛУЦЯК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Менеджмент»

Віталій ЛУЦЯК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАПОЧАТКУВАННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ

Спеціальність: 073 Менеджмент (та інші спеціальності НУБіП України)

Освітня програма: Менеджмент (та інші ОП НУБіП України)

Факультет: аграрного менеджменту

Розробники:

доцент кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД НУБіП України,
к.е.н., доцент Остапчук А.Д.

доцент кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД НУБіП України,
к.е.н., доцент Тюріна А.А.

Київ - 2023 р.

**1. Опис навчальної дисципліни
«Започаткування власної справи»**

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>073 Менеджмент (та інші спец. НУБіП України)</i>	
Освітня програма	<i>Менеджмент (та інші ОП НУБіП України)</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>Вибіркова</i>	
Загальна кількість годин	<i>90</i>	
Кількість кредитів ECTS	<i>3</i>	
Кількість змістових модулів	<i>2</i>	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Залік</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Курс (рік підготовки)	<i>4</i>	
Семестр	<i>7</i>	
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год.</i>	<i>год.</i>
Лабораторні заняття	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	<i>6 год.</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Започаткування власної справи» формує економічне мислення у спеціалістів бізнесового профілю, підприємницький підхід до господарської діяльності, опрацьовує особливості раціональної організації аграрних підприємств різних форм власності і господарювання, ведення в них сільськогосподарського виробництва та підприємницької діяльності.

Головною метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами теорії підприємництва, формування сучасного економічного мислення, набуття практичних знань та навиків для ефективної роботи у обраній сфері.

Завдання дисципліни «Започаткування власної справи» навчити студентів критично аналізувати власні бізнес-ідеї, орієнтуватися в законодавчій базі та обирати найбільш підходящу організаційно-правову форму підприємства, опрацювати сучасні способи заснування власної справи.

Студенти практикуються в реєстрації ФОП чи юридичної особи, бізнес-плануванні власного бізнесу, навчаються планувати обсяг стартового капіталу та опрацьовують способи залучення інвестицій, зрозуміють як просувати власну продукцію на ринку, дізнаються про особливості ведення податкового обліку, керування ризиками господарської діяльності. Познайомляться з особливостями заснування фермерських господарств та ліцензування господарської діяльності.

Предметом дисципліни є вивчення об'єктивних закономірностей становлення, функціонування та розвитку підприємництва, обґрунтування вибору суб'єктами підприємницької діяльності ефективних способів оптимального використання факторів виробництва в умовах ринкових економічних відносин.

Після закінчення курсу ЗВС студент повинен

знати:

- теоретичні засади розвитку підприємництва;
- передумови, функції, принципи та рушійні сили заснування власної справи;
- характеристику видів, сфер, організаційно - правових форм підприємництва в Україні;
- функції та правовий статус підприємця;
- послідовність та способи організації власного бізнесу;
- технологію заснування власного бізнесу, порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності;
- методикку проведення ділових переговорів, укладання угод;
- засади планування, менеджменту та маркетингу у підприємницькій діяльності;

- методику складання бізнес-плану;
- варіанти підтримки розвитку власної справи та пошуку інвестицій;
- визначення проблем та перспективи розвитку бізнесу в Україні.

вміти:

- організувати ефективне ведення власної справи в умовах ринкових відносин;
- організовувати ланки управління та маркетингу на підприємстві;
- складати бізнес-план, визначати потребу в додатковому капіталі, робочій силі, технічному оснащенні і засобах виробництва;
- вести переговори та укласти угоди, заповнювати та подавати реєстраційні документи до відповідних органів;
- вміти правильно розподілити ресурси для ведення власної справи;
- визначати проблеми та перспективи розвитку підприємницької діяльності в Україні.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до

різноманітності та міжкультурності.

ПРН 20. Здатність розв'язувати складні непередбачувані задачі і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності (аграрна сфера).

ПРН 23. Демонструвати здатність розробляти та виконувати проекти, визначати джерела фінансування та організовувати управління проектами.

ПРН 24 Демонструвати здатність формувати бюджети, проектів, здійснювати оцінку та контроль виконання проектів

ПРН 25. Демонструвати здатність до формування проектної команди, розподілу виконавців для забезпечення досягнення проектних цілей.

ПРН 30. Здатність знаходити та оцінювати нові ринкові можливості та формулювати бізнес-ідеї, розробляти бізнес-плани створення та розвитку організацій.

ПРН 32. Досліджувати середовище підприємницької діяльності та розуміти процес здійснення та регулювання бізнесу

ПРН 33. Демонструвати здатність до пошуку джерел фінансування підприємницької діяльності та вміння реалізовувати підприємницькі ідеї.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

– повного та скороченого терміну денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тижні	усього	у тому числі				
л			п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Основи підприємницької діяльності							
1. Підприємницька діяльність та її основні характеристики	1-2	10	1	2			7
2. Суб'єкти господарської діяльності	3-4	10	2	2			6
3. Start up як інструмент реалізації бізнес-ідеї	5-6	10	2	2			6
4. Механізм заснування власної справи (підготовка установчих документів та проходження процедури реєстрації)	7-8	15	2	2			11
Разом за змістовим модулем 1		45	7	8			30
Змістовний модуль 2. Планування та особливості здійснення підприємницької діяльності							
5. Бізнес-планування як обґрунтування реалізації підприємницької ідеї	9-10	15	2	2			11
6. Особливості оподаткування та обліку в підприємницькій діяльності	11-12	10	2	2			6
7. Фінансування та інвестування підприємницької діяльності	13-14	10	2	2			6
8. Ідентифікація та управління ризиками у підприємництві	15	10	2	1			7
Разом за змістовим модулем 2		45	8	7			30
Усього годин		90	15	15			60

4. Теми семінарських занять

(не передбачено навчальним планом)

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Генерація, пітчінг та життєздатність бізнес-ідеї	2
2	Джерела інформації для здійснення аналізу ринку. Інструменти аналізу ринку продукції підприємця та особливості виведення продукції на ринок	2
3	Реєстрація власної справи.	2
4	Джерела фінансових ресурсів для початку власної справи. Грантові програми сприяння розвитку підприємництва	2
5	Складання бізнес-плану власної справи	2
6	Рух грошових коштів. Фінансові операції в бізнесі	2
7	Облік підприємницької діяльності, особливості оподаткування	2
8	Економічна розвідка та безпека бізнесу	1
Разом		15

6. Теми лабораторних занять

(не передбачено навчальним планом)

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ліцензування підприємницької діяльності	10
2	Аналіз ринку: конкуренти, споживачі	10
3	Бізнес-планування підприємницької діяльності	10
4	Формування маркетингового плану	10
5	Формування виробничого плану	10
6	Формування стартового капіталу	10
Разом		60

8. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні питання

1. Що таке підприємництво, функції підприємництва?
2. Що таке Startup?
3. Які етапи створення Startup-компанії?
4. Розкрийте суть поняття бізнес?

5. Перелічіть ознаки підприємницької діяльності?
6. Які Ви знаєте принципи підприємницької діяльності?
7. Як здійснюється державне регулювання підприємницької діяльності в Україні?
8. Механізм державного регулювання підприємництва?
9. Що Ви розумієте під поняттям суб'єкт господарської діяльності?
10. Класифікація підприємств?
11. Організаційна та виробнича структура підприємства?
12. Які Ви знаєте види об'єднань підприємств?
13. Організаційно-правові форми об'єднань підприємств в Україні?
14. Що таке підприємницька ідея? Розкрийте механізм її втілення?
15. Перелічіть засновницькі документи та опишіть процес їх підготовки?
16. Який порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності: фізичної особи підприємця?
17. Який порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності: юридичної особи?
18. Який порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності: господарської організації?
19. Яку форму реєстраційної картки необхідно подати при державній реєстрації фізичної особи підприємця?
20. Яку форму реєстраційної картки необхідно подати при державній реєстрації юридичної особи?
21. Що таке ліцензія?
22. Який порядок одержання ліцензій?
23. Як отримати ліцензію на видобуток дорогоцінного каміння?
24. Які види діяльності підлягають ліцензуванню?
25. Розмір та порядок плати за видачу ліцензії, термін дії?
26. У яких випадках ліцензію можуть анулювати?
27. Бізнес-план в ринковій системі господарювання?
28. Принципи бізнес-планування?
29. Функції бізнес-планування?
30. Яка технологія складання бізнес-плану?
31. Логіка та структура бізнес-плану?
32. Які розділи бізнес плану Ви знаєте?
33. Які методики складання бізнес плану відомі Вам?
34. Розкрийте економічну сутність інвестицій?
35. Класифікація та структура інвестицій?
36. Які основні поняття інвестиційної діяльності, її об'єкти та суб'єкти?
37. Які є види і форми здійснення іноземних інвестицій?

38. Які особливості інвестиційної діяльності у спеціальних (вільних) економічних зонах та територіях пріоритетного розвитку?
39. Розкрийте суть правила 3-х "П"
40. Розкрийте суть поняття податок, збір?
41. Що являє собою сучасна система оподаткування України?
42. Податкова політика як елемент державного регулювання економіки?
43. Які податки та збори належать до загальнодержавних?
44. Які податки та збори належать до місцевих?
45. Спрощена система оподаткування в Україні?
46. Форми звітів та строки подачі звітності ФОП 2 групи.
47. Які права мають платників податків і зборів?
48. Які обов'язки мають платників податків і зборів?
49. Які непрямі податки Ви знаєте?
50. Які ризик постають перед підприємцем при здійсненні діяльності?
51. Процес становлення і розвиток фермерства у світі?
52. Охарактеризуйте сучасний стан фермерства в Україні?
53. Які проблеми розвитку фермерських господарств в Україні?
54. Фермерське господарство: суть та учасники
55. Які є способи нівелювання ризиків в підприємницькій діяльності?

Тестові завдання

Питання 1. Принципи складання бізнес – плану

Питання 2. Основні показники якості інформації бізнес – плану	
1	об'єктивність, актуальність, своєчасність, комунікативність, наочність
2	очевидність, ціни на продукцію, канали збуту, реклама, прогноз ціни на нову продукцію, цільові показники
3	прозорливість, передбачливість, простота
4	усі перераховані варіанти

Питання 3. До основних завдань розробки бізнес-плану не належать:
--

1	привертання уваги і посилення зацікавленості конкурентів і колег
2	визначення витрат, фінансових ресурсів і джерел фінансування
3	підбір працівників, здатних реалізувати цей план
4	пошук надійних партнерів для розробки і реалізації проекту

Питання 4. Оберіть відповідне визначення:
--

1. Консорціум	А. договірне об'єднання, створене з метою постійної координації господарської діяльності підприємств, які об'єдналися, шляхом централізації однієї або декількох виробничих і управлінських функцій, розвитку спеціалізації і кооперації виробництва, організації спільного виробництва на основі об'єднання учасників фінансових і матеріальних ресурсів
2. Асоціація	В. договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових, комерційних інтересів підприємства, з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання учасників органам управління корпорації
3. Корпорація	С. тимчасове статутне об'єднання підприємств для досягнення його учасниками певної загальної господарської мети

Питання 5. Перерахувати загальнодержавні податки і збори

Питання 6. Інфраструктура – це	
1	що становить макросередовища підприємництва, яке складається з економічних, правових, політичних, соціально-культурних, технологічних, фізичних або географічних умов
2	сукупність підприємств, які мають підпорядкований характер, несуть корпоративну відповідальність за зобов'язаннями і забезпечують прибуткову діяльність об'єднання
3	сукупність складових, що має підпорядкований характер і забезпечує діяльність системи в цілому
4	наявність сприятливих для ведення підприємницької діяльності складових, які оточують підприємця в господарській діяльності

Питання 7. За звітний рік середня чисельність працюючих на підприємстві представляла 36 осіб, а об'єм валового доходу від реалізації продукції(робіт, послуг) за цей період представляв 495 тис. грн. Яке це підприємство?

Питання 8. Оберіть відповідне визначення:	
1. Повне товариство	А. товариство, в якому один або декілька учасників здійснюють від імені суспільства підприємницьку діяльність і несуть за його зобов'язаннями додаткову солідарну відповідальність усім своїм майном, а інші учасники, присутні в діяльності суспільства, лише своїми вкладами
2. Товариство з додатковою відповідальністю	В. товариство, усі учасники якого відповідно до укладеного договору здійснюють підприємницьку діяльність, несуть додаткову солідарну відповідальність усім майном
3. Командитне товариство	С. товариство, статутний фонд якого розділений на долі визначених засновницькими документами розмірів, несе відповідальність за своїми зобов'язаннями власним майном, а у разі його недостатності учасники суспільства несуть солідарну відповідальність у визначеному засновницькими документами однаково кратному розмірі до вкладу кожного з учасників

Питання 9. Фізичні особи -	
1	здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, в трудових стосунках з якими знаходиться не більше 10 працівників, об'єм виручки не перебільшує 500 тис. грн.
2	суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми і форми власності
3	підприємці, які займаються бізнесом без державної реєстрації

Питання 10. Оберіть відповідне визначення:	
1. Фінансовий план - це	А. характеристика форми власності, відомості про основних пайовиків, визначення міри відповідальності партнерів, відомості про керівний склад, організаційній структурі, розподілі обов'язків
2. Виробничий план - це	В. опис виробничого процесу, які операції передбачається доручити субпідрядникам, характеристика виробничих приміщень, устаткування, постачальників сировини
3. Організаційний план - це	С. план доходів і витрат, план грошових надходжень і платежів, балансовий план, визначення точки самоокупності, джерел вступу і напрямів використання засобів, стратегії фінансування

Питання 11. Перерахуйте розділи бізнес-плану :

Питання 12. Суб'єктами господарювання є:	
1	господарські організації - юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України
2	державні, комунальні і інші підприємства, створені відповідно до цього Кодексу
3	іноземці і особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність і не

	зареєстровані відповідно до закону як підприємці
4	юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність і зареєстровані у встановленому законом порядку

Питання 13. Під податком і збором розуміють:	
1	обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що стягується з платників податку відповідно з ПКУ
2	обов'язковий внесок до бюджету відповідного рівня або державного цільового фонду, здійснюваного платниками в порядку і на умовах, які визначаються законами України про оподаткування
3	обов'язкові платежі до бюджетів і державних цільових фондів, які справляються з суб'єктів господарювання
4	обов'язковий внесок до бюджету відповідного рівня або державного цільового фонду, здійснюваного щомісячно відповідно до виду діяльності

Питання 14. Самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, яка здійснюється суб'єктами господарювання(підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів і отримання прибутку – це

Питання 15. Бізнес-план – це	
1	офіційний стратегічний документ, в якому ретельно характеризується майбутня виробнича діяльність підприємства, спроектовані прибуткові напрями його діяльності
2	документ, який розкриває суть комерційного проекту
3	письмовий документ, де викладена суть підприємницької ідеї, шляхи і засоби її реалізації, охарактеризований ринку, виробничі, організаційні і фінансові аспекти майбутнього бізнесу, особливості управління їм
4	документ довгострокового планування

Питання 16. Які з перерахованих характеристик відносяться до сутнісних характеристик інвестицій :	
1	джерело генерування ефекту підприємницької діяльності
2	носій чинників ризику і ліквідності
3	об'єкт статистичного управління
4	об'єкт власності і розпорядження
5	носій підприємницької ідеї

Питання 17. Розподілити у відповідності:	
А. Методи індивідуального творчого пошуку	1. «мозковий» штурм, конференція ідей, метод колективного блокнота
Б. Методи активізації пошуку	2.метод аналогії метод інверсії метод ідеалізації
В. Методи колективного пошуку	3.метод контрольних питань метод фокальних об'єктів метод морфологічного аналізу

Питання 18. Способи створення власної справи

Питання 19. Основними засновницькими документами, які засвідчують статус юридичних осіб це	
1	Статут
2	статутний договір і свідоцтво про реєстрацію
3	посвідчення платника податків і свідоцтво про реєстрацію
4	засновницький договір

Питання 20. Яку суму податків сплачує щомісячно ФОП 2 групи у 2021 році

Питання 21. Фермерське господарство зобов'язане

Питання 22. Розставити у відповідності:	
А. Чинники зовнішнього середовища	1. конкуренти
В. Чинники внутрішнього середовища	2. імідж фірми
	3. структура управління
	4. профспілкові організації
	5. технології
	6. науково-технічне середовище
	7. політичні чинники
	8. місія і цілі підприємства

Питання 23. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності проводиться в	
1	податковій інспекції
2	районному відділі МВС України
3	податковій інспекції, МВС України, банків установі
4	виконавському комітеті за місцезнаходженням цього суб'єкта

Питання 24. Господарська операція, яка передбачає, внесення засобів або майна до статутного фонду ЮО в обмін на корпоративні права, емітовані такою юридичною особою – це

Питання 25. На зборах засновників підприємства розглядають:	
1	основні засновницькі документами, що засвідчують статус юридичних осіб(статут і засновницький договір)
2	питання створення(основа) підприємства, форми власності і функціонування, проекти найменування підприємства і її юридична адреса, склад засновників, терміни розробки засновницьких документів, вибори керівних органів, організаційні питання
3	правовий статус підприємства, фірми як самостійного СПД, який має усі права ЮО, внутрішній механізм управління, режим формування і розпорядження його прибутком
4	юридичний статус фірми

Питання 26. Податкова система України -	
1	це сукупність загальнодержавних і місцевих податків і зборів, які справляються з суб'єктів господарювання
2	стягнення податків і зборів, які справляються в Україні і порядок їх адміністрування
3	мобілізація засобів до бюджетів усіх рівнів для забезпечення держави фінансовими ресурсами, необхідними для виконання її функцій

Питання 27. Інвестиційний клімат:	
1	сукупність чинників економічного, політичного, правового і соціального характеру, які бере до уваги інвестор, приймаючи рішення відносно здійснення інвестицій
2	загальнодержавні рішення і заходи, які визначають напрями використання інвестицій в сферах і галузях
3	надання фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, субвенцій, бюджетних позик на розвиток окремих регіонів, галузей, виробництв
4	усі перераховані відповіді

Питання 28. Державний контракт - це	
1	засіб державного регулювання економіки шляхом формування на договірній(контрактною) основі складу і об'ємів продукції(робіт, послуг), необхідної для державних потреб
2	договір, ув'язнений державним замовником від імені держави з суб'єктом господарювання, в якому визначаються економічні і правові зобов'язання сторін і регулюються їх господарські стосунки
3	документ державного зразка, який засвідчує право суб'єкта господарювання на здійснення господарської діяльності за умови виконання державних замовлень
4	підписана угода про надання підприємцем державі певних послуг, виконання робіт, вирощування продукції

Питання 29. Сума ПДВ у складі ціни продажу товару розраховується за формулою:	
1	$\text{ПДВ} = \text{Цпр(В)} * i/120\%$
2	$\text{Цпр} = \text{Цп} + \text{ПДВ}$
3	$\text{ПДВ} = \text{БН} * i/100\%$
4	$\text{ПДВ} = \text{БН} * 100\%/120\%$

Питання 30. Реінвестиція - це:	
1	господарська операція, яка передбачає придбання цінних паперів і інших фін. Активів
2	господарська операція, яка передбачає придбання основних фондів, нематеріальних активів, корпоративних прав і цінних паперів в обмін на засоби або майно
3	засоби, повернені на митну територію України
4	господарська операція, яка передбачає здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу(прибули), отриманого від інвестиційних операцій

9. Методи навчання

У навчальному процесі використовуються словесний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, евристичний, дослідницький та дискусійний методи, метод проблемного викладу, ділова гра та моделювання. За логікою передачі інформації використовуються індуктивний та дедуктивний методи. Щодо методів контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності використовуються методи письмового, усного, практичного та самоконтролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- *робота в малих групах* дає змогу структурувати практичні заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- *дискусії* передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- *мозкові атаки* – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- *кейс-метод* – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- *презентації* – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

10. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» затвердженого вченою радою НУБіП України від 26.04.2023 р. протокол № 10 видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисциплін, які викладаються протягом одного семестру – осіннього чи весняного, поділяється лекторами на два-три змістові модулі.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, колоквіуму, результату експерименту, що можна оцінити чисельно, розрахункової чи розрахунково-графічної роботи тощо.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

11. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію № 404 від 01.05.2023 р.)

Рейтинг здобувача вищої освіти, Бали	Оцінка національна за результати складання	
	Екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

12. Навчально-методичне забезпечення

1. Остапчук А. Д., Збарський В. К., Збарська А. В. Ефективне управління підприємством: навчальний посібник. Національний університет біоресурсів і природокористування України. К.: НУБіП України, 2017. 452 с.

2. Основи підприємництва: посібник/ А. Гребеннікова, Л. Гуляєва, І. Перезова, І. Юрко та ін. К.: Центр «КСВ». 2019. 425 с.

3. Остапчук А.Д. Гребеннікова А.А. Організація підприємницької діяльності: навч.-метод. посібник. К.: «ЦП «Компринт», 2016. 159 с.

4. Остапчук А.Д., Гребеннікова А.А. Організація підприємницької діяльності: методичні вказівки до проведення семінарських і практичних занять для студентів факультету аграрного менеджменту. К.: «ЦП«Компринт». 2016. 30с.

5. Електронний навчальний курс «Започаткування власної справи». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3463>.

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Підприємництво та організація агробізнесу: навчальний посібник/ М. М. Ільчук [та ін.]; Національний університет біоресурсів і природокористування України. К.: Аграр Медіа Груп, 2017. 442 с.

2. Підприємництво: підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. Харків: УкрДУЗТ, 2018. Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. 241 с.

3. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік: підруч. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с.

4. Консорціум EEN-Ukraine. Інститут фізики НАН України. 2019. URL: <http://www.iop.kiev.ua/~een/consortium.html>.

5. Баб'ячок Р.І., Кульчицький І.І. Основні тенденції розвитку стартапів в Україні - проблеми, перешкоди і можливості. ГО «Агенція Європейських Інновацій». 2018. URL: <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Osnovni-tendentsiyi-rozvytku-startapiv-v-Ukrayini-1-1.pdf>.

6. The Top 20 Reasons Startups Fail. CB Insights Research Portal. 2019. URL: <https://www.cbinsights.com/research/startup-failure-reasons-top/>

7. Господарський кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

8. Податковий кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17>

9. Закон України "Про акціонерні товариства" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

10. Закон України "Про господарські товариства" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

11. Закон України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2275-19>

12. Закон України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15/ed20141106>
13. Постанова КМУ "Деякі питання дерегуляції господарської діяльності" від 27 березня 2020 р. № 367 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/367-2019-%D0%BF#n37>
14. Закон України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2806-15>
15. Закон України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>
16. Закон України "Про ліцензування видів господарської діяльності" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
17. Закон України "Про фермерське господарство". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/973-15>
18. Doing business URL: <https://www.doingbusiness.org/>
19. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
20. ДП «Інформаційно-ресурсний цент» URL: <http://irc.gov.ua/ua/Elektronna-reiestratsiya.html>
21. Управління статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
22. Державна регуляторна служба України URL: <http://www.drs.gov.ua/>
23. Департаменту державної реєстрації та нотаріату URL: <http://ddr.minjust.gov.ua/uk/>
24. Он-лайн будинок Юстиції. URL: <https://online.minjust.gov.ua/edr-search/>
25. WIN WIN SHOW. URL: https://www.youtube.com/channel/UCT_SG5O0vs9P1pb5CNw7WnA/featured
26. Дія. Бізнес. URL: <https://business.dii.gov.ua/>
27. Мережа. URL: <https://www.merezha.ua/>
28. Ціна держави. Бізнес калькулятор. URL: <http://old.cost.ua/business/>